

KØBENHAVNS KOMMUNE

Teknik- og Miljøforvaltningen

Byens Udvikling

BILAG 3

04-08-2017

Til Økonomiforvaltningen,

Center for Byudvikling

Sagsnr.

2017-0098496

Dokumentnr.

2017-0098496-7

Sagsbehandler

Susanne Krigslund

Teknik- og Miljøforvaltningens input til kommunens samlede høringssvar til revision af Fingerplan 2017

Erhvervsministeriet har i forlængelse af erhvervsministerens møde med borgmestrene fra fingerplankommunerne den 8. juni 2017 inviteret kommunerne til at indsende forslag til revision af blandt andet Fingerplanen (Landsplandirektivet for hovedstadsområdets planlægning). Fristen for indsendelse af forslag er den 15. oktober 2017.

Til brug for Københavns Kommunes samlede høringssvar fremsender Teknik- og Miljøforvaltningen hermed forslag til revision af principper og konkrete arealudpegninger for så vidt angår de dele af Fingerplanens principper og temaer, der vedrører Teknik- og Miljøudvalgets ressort. Det drejer sig om klima, klimatilpasning, miljø, energi, affald, ressourcer, natur og grøn mobilitet.

I 2014 udgav London School of Economics ”Copenhagen Green Leader Report”. I rapporten slås det fast, at Hovedstadsregionen har profiteret på Fingerplanens klare hovedstruktur med en kollektiv trafikbetjent byudvikling, stationsnærhedsprincippet og grønne kiler. Fingerplanens principper har givet grundlag for udvikling af Storkøbenhavns relativt kompakte bystruktur med transportkorridorer og åbne, grønne kiler. Det betyder, at Hovedstadsområdet i dag kan konkurrere på tilgængelighed og fremkommelighed i forhold til langt større byer. Det er et stærkt grundlag for vækst og udvikling.

Det er samtidig et godt udgangspunkt for at adressere de presserende klima- og miljøudfordringer, som Hovedstadsområdet står overfor i dag, hvor løsningen kræver koordinering på tværs af kommunegrænser for at sikre grundlag for en fortsat velfungerende Hovedstadsregion. Det gælder eksempelvis stormflodssikring af Øresundskysten, grundvandsstigninger, håndtering af overfladevand og affald, fremme af grøn mobilitet og udvikling af de grønne kilers nytteværdi i løsningen af disse udfordringer.

Derfor foreslår Teknik- og Miljøforvaltningen, at Københavns Kommunes høringssvar rummer en anbefaling af, at Landsplandirektivets § 3 Hovedstruktur suppleres, så det fremgår at kommuneplanlægningen skal bidrage til udviklingen af en mere bæredygtigt Hovedstadsregion at bo og arbejde i. Teknik- og Miljøforvaltningens forslag til revision af principperne tager udgangspunkt i denne målsætning.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår, at Fingerplanens grundlæggende struktur fortsat er udgangspunktet for den regionale hovedstruktur med følgende forslag til justeringer:

De grønne kiler

Forudsætningen for at udvikle natur og miljø i håndfladen af Fingerplanen er, at den regionale grønne hovedstruktur fastholdes og udvikles. I Københavns Kommune spiller parker og grønne områder en vigtig rolle både i forhold til at skabe mulighed for udeliv og ophold for byens borgere, men også som grundlag for at udvikle byens natur og håndtere klimatilpasningen. Den regionale grønne struktur skaber de nødvendige økologiske forbindelseskorridorer for Københavns Kommunes grønne arealer og gør det muligt at koble naturbaserede løsninger på klimaudfordringerne med tekniske løsninger – både lokalt og regionalt.

Siden Fingerplanens tilblivelse i 1940'erne er der sket en løbende fornyelse af rationalet bag de grønne kilers funktion. De grønne kiler er oprindeligt udviklet som friluftsområder for byerne ved Fingerplanens tilblivelse. Det er stadig hovedfunktionen. Siden er f.eks. beskyttelse af kulturlandskabet, sundhed og sidst klimatilpasning kommet ind i Fingerplanens anvendelsesbestemmelser. Langs Ring 3 går bestemmelserne for grønne bykiler endnu videre. Her pålægges kommunerne at skabe grønne og blå forbindelser på tværs af kommunegrænserne og at integrere det grønne og vand i byomdannelsen.

Behovet for at kunne håndtere miljø- og klimaudfordringerne afspejler sig efterhånden i bestemmelserne for de grønne kilers anvendelse. Den udvikling bør styrkes ved at sætte fokus på de grønne kilers kvaliteter og værdi. I den sammenhæng er der behov for en kortlægning af de grønne kilers eksisterende kvaliteter og en præcisering af hvilke kvaliteter, der skal styrkes i de forskellige kiler. Det er vigtigt, at sætte fokus på om de grønne kiler skal tjene et rekreativt og/eller biologisk formål eller de skal anvendes til landbrug. Kortlægningen kan f.eks. omfatte en kortlægning af kvaliteter i forhold til klimatilpasning, biodiversitet, rekreation og egenart/kulturhistorie. Der bør laves en mere præcis angivelse af, hvilke kvaliteter, der skal fremmes hvor. En anden mulighed er at lave en egentlig værdisætning af økosystemtjenester (regulerende, forsyvende og kulturelle tjenester) i de grønne kiler. Dette er f.eks. gjort af Københavns Universitet i tilknytning til det landsdækkende grønne naturnetværk i Danmark i rapporten ”Økosystemtjenester og deres værdisætning i tilknytning til et landsdækkende grønt naturnetværk i Danmark”.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår, at Fingerplanens grønne kiler tænkes sammen med det kommende grønne Danmarkskort og den rekreative udnyttelse af kystzonen langs Øresund og Køge Bugt for at sætte fokus på samspillet mellem land og hav i regionen og de mange potentialer for udvikling af det blå og grønne i en regional sammenhæng.

Velfungerende og bæredygtig transport i hovedstadsregionen

Det er en udfordring at tænke den regionale mobilitet bredere end biler og skinnebåret kollektiv trafik. Førerløse biler er måske en realitet indenfor en ikke så fjern tidshorison, men vil givetvis ikke bidrage til at øge fremkommeligheden i regionen, som er en af de centrale gevinster ved Fingerplanens hovedstruktur. Derfor er der behov for fortsat at udvikle de eksisterende principper for den regionale trafikstruktur og den kollektive trafik.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår, at Fingerplanens hovedstruktur for kollektiv trafikbetjening suppleres med rammer for etablering af højklasset ”Park and Ride” -faciliteter

for cykler og biler ved stationer og knudepunktstationer uden for København. Det kan bidrage til at reducere pendlingen af biler ind og ud af det indre storbyområde.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår, at den regionale transportstruktur suppleres med multimodale knudepunkter, dvs. steder, hvor der er mulighed for et skift i transportform for passagerer og varer. F.eks. mulighed for at omlade varer til el-biler inden den videre transport til områder i det indre storbyområde. De multimodale knudepunkter vil kunne danne grundlag for udvikling af nye bæredygtige transportformer og trafikbetjening i Hovedstadsregionen.

Styrkelse af stationsnærhedsprincippet

Det er Teknik- og Miljøforvaltningens opfattelse, at stationsnærhedsprincippet indeholder et stort potentiale for udvikling af en bæredygtig hovedstadsregion og derfor fortsat bør styrkes. Fortætning af byggeri omkring kollektive trafikknudepunkter i regionen styrker grundlaget for at udbygge den kollektive trafik og skabe bedre muligheder for delt mobilitet.

Stationsnærhedsprincippet er ikke blevet anvendt intensivt de seneste årtier. Ifølge statens egne opgørelser blev kun 39 % af det samlede etageareal i det nyopførte kontorbyggeri i perioden fra 1993 til 2004 i hovedstadsområdet som helhed opført inden for afstande på op til 600 m fra station, mens det i perioden fra 2007 til 2010 var 44 %. Senere opgørelser findes ikke, men det indikerer, at regionen som et hele har en udfordring på dette område.

NYT TEMA I FINGERPLANEN

For at sikre en grøn, bæredygtig udvikling af Hovedstadsregionen foreslår Teknik- og Miljøforvaltningen, at følgende nye emne indarbejdes i Fingerplanen:

Stormflodssikring

Stigende vandstand er en fælles udfordring langs Øresundskysten og er et relevant nyt emne i den samlede regionale planlægning for Hovedstadsregionen. Der er allerede behov for at håndtere konkrete løsninger i en regional kontekst, bl.a. mulighed for opfyldning af vandarealer med overskudsjord, etablering af diger, porte m.v.

Borgerrepræsentationen vedtog den 22. juni 2017 en stormflodsplan. Planen anviser et strategisk greb for det videre arbejde med stormflodssikring af hovedstaden. København skal således sikres med en ydre stormflodssikring, der vil beskytte byen langs kysten og med dæmninger og porte ved Kalvebod i det sydlige indløb til havnen og på tværs af havnen ved Trekroner i det nordlige indløb. Stormflodssikringen skal sammentænkes med bl.a. byudvikling, andre kommende anlægsprojekter og jorddeponi. Sikringen prioriteres mod syd, da risikoen for stormflod er størst fra syd i de nærmeste årtier, og derefter mod nord. På bilag A er hovedgrebet for stormflodssikring af Københavns Kommune illustreret. En realisering af hovedgrebet med en ydre løsning forudsætter, at der ikke etableres anlæg, der kolliderer med sikringerne. Det gælder særligt for helt vitale og større sikringer ved Kalvebod lige syd for motorvejen og i nord på tværs af havnen.

AREALRESERVATIONER

Sikring af arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Teknik- og Miljøforvaltningen finder, at der er behov for at sikre arealer til bl.a. energiproducerende anlæg som f.eks. et bynært biogasanlæg og solceller, eller anlæg for oparbejdning af affald/ressourcer i Københavns Kommune. Derfor bør der i forbindelse med

den kommende kommuneplanrevision igangsættes en gennemgang af de allerede eksisterende arealudlæg til virksomheder med særlige beliggenhedskrav med henblik på at skabe klarhed over potentialet i allerede udpegede arealer til dette formål i kommunen. Det gælder også i forhold til risikovirksomheder for at skabe overblik over deres aktuelle udnyttelse og potentialerne for udnyttelse til formål, der kan understøtte de vedtagne målsætninger om CO2 reduktion i Klimaplanen og genanvendelse af affald i Affalds- og Ressourceplanen.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår derfor, at der ikke på nuværende tidspunkt rejses ønske om ophævelse af eksisterende arealudlæg til virksomheder med særlige beliggenhedskrav i forbindelse med den kommende revision af Fingerplan 2017.

Arealer til stormflodssikring

Nedenfor er vist helt overordnede markeringer af områder (traceer), hvor der som følge af Københavns Kommunes Stormflodsplan 2017 kan tænkes placeringer af stormflodssikringer i form af porte og dæmninger i henholdsvis havneindløb mellem Refshaleøen og Nordhavn samt syd for motorvejsbroen ved Kalvebod. Sikringer de to steder udgør centrale tiltag i en sikring mod stormfloder fra nord og fra syd, og det er vigtigt, at arealerne ikke disponeres til andre formål. Løsningsforslaget mellem Refshaleøen og Nordhavn skal undersøges nærmere i henseende til samordning med anvendelse af overskudsjord samt byplanmæssige og rekreative interesser. Løsningsforslaget ved Kalvebod kan udover beskyttelse af København mod stormflod også indgå i en sikring af større områder i Hvidovre samt større tværgående infrastruktur, f.eks. jernbane, lokalt og nationalt vejnet, rensning af spildevand, rekreative forbindelser m.v.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår derfor, at arealreservationer til disse to anlæg optages i Fingerplanen som interesseområder for stormflodssikring:

Nye arealer til opfyldning af overskudsjord

Københavns Kommune har pligt til at anvise mulighed for bortskaffelse af overskudsjord, jf. affaldsbekendtgørelsen. Københavns Kommune og andre kommuner i Hovedstadsområdet anviser p.t. jorden til depot i Ydre Nordhavn. Depotet for ren jord er imidlertid fyldt op, og depotet for forurenede jord vil være fyldt op i 2020. Der skal derfor findes løsninger for bortskaffelse af jord – både på mellemlangt sigt og på langt sigt.

COWI og Hasløv & Kjærsgaard udarbejdede i 2016 rapporten ”Fremtidig disponering af overskudsjord” for Teknik- og Miljøforvaltningen. Rapporten kortlægger mulighederne for deponi i og omkring Københavns Kommune i 2016. Rapporten konkluderer, at der ikke findes plads på landjorden i Hovedstadsområdet til depoter med tilstrækkelig kapacitet. Som løsning peges på deponier placeret på søterritoriet ud for København og Avedøre Holme i Hvidovre.

Borgerrepræsentationen har den 22. juni 2017 vedtaget en indstilling om deponering af overskudsjord i Københavns Kommune. Indstillingen peger på to opfyldninger, der hurtigst muligt ønskes iværksat ved Prøvestenen og ved Lynetten. På længere sigt ønskes iværksat to større opfyldninger ved Stubben i Nordhavn og mellem Lynetten og Nordhavn. Det vurderes, at alle fire opfyldninger vil kunne indgå i stormflodssikringen af København. Alle fire opfyldninger vil kræve en tilladelse fra staten til opfyldning på søterritoriet samt en opfyldningstilladelse. En evt. overførelse fra landzone til byzone vil ligeledes kræve tilladelse fra staten.

Hvidovre Kommune har truffet principbeslutning om at undersøge muligheden for en opfyldning ud for Avedøre Holme.

Opfyldninger ved Prøvestenen og ved Lynetten:

Ved Prøvestenen ønskes indenfor 3-4 år etableret et depot på ca. to mio. ton forurenede jord. Depotet kan dække kapacitetsbehovet i 1-2 år.

Ved Lynetten ønskes indenfor en periode på 4-6 år etableret et depot med en volumen på ca. 5 mio. ton forurenede jord og 1 mio. ton ren jord (afdækning af arealet). Depotet kan dække kapacitetsbehovet i 3-4 år.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår, at disse to arealer, hvis afgrænsning fremgår af bilag B, optages i Fingerplanen som areal for deponering af såvel forurenede som ren jord.

Opfyldninger ved Stubben i Nordhavn og mellem Lynetten og Nordhavn:

På længere sigt foreslås, at yderligere to opfyldningsprojekter på søterritoriet undersøges nærmere med henblik på at sikre deponeringskapacitet på langt sigt. Begge løsninger vil kræve en række nærmere undersøgelser, og der skal tages hensyn til beboerinteresser (også i Gentofte), natur, kulturarv, rekreative interesser og samspillet mellem by og vand. En opfyldning ved Stubben vil også kræve, at anlægsloven for containerterminalen skal revideres, idet denne indeholder et forbud mod opfyldning i en 100-meter zone langs kysten og mod Nordhavnsdepotet. Samme bestemmelse skal aflyses i Fingerplan 2013, Kortbilag E – område til containerterminal m.v. i Københavns Ydre Nordhavn.

Løsningen ved Stubben vil alt efter omfang dække behov for deponering af ren og forurenede jord i op til 6 år. Løsningen mellem Lynetten og Nordhavn kan alt efter omfang rumme noget mere og dække behovet for deponering af ren og forurenede jord i op til 16 år.

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår, at disse to arealer, jfr. bilag C, udpeges som interesseområder for deponering af såvel forurenede som ren jord i Fingerplanen.

Med venlig hilsen

Jakob Møller Nielsen
Serviceområdechef